

Vijfjarenplan Emeritaatsvoorziening

samen op koers naar 2025

Afkomstig van: Bestuur Vereniging VSE

Bestemd voor: De Gereformeerde Kerken
vrijgemaakt in Nederland

vereniging
VSE

Vereniging VSE
Postbus 499
8000 AL Zwolle

info@verenigingvse.nl
www.verenigingvse.nl

038 427 04 55

Inleiding

Hoe financieren wij als Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv) in de toekomst de emeritaatsvoorziening van onze predikanten? Die vraag stond in 2014 centraal in een uitvoerig onderzoek naar de toekomst van ons kerkelijk emeritaatssysteem.

Geconcludeerd werd toen dat diverse ontwikkelingen in kerk en samenleving een grote bedreiging vormden voor de houdbaarheid van het toenmalige emeritaatssysteem.

Met u als kerken werd daarom besloten:

1. Per 1 januari 2015 een KNIP aan te brengen in de financiering tussen toekomstige opbouw (kapitaaldekking) en het verleden.
2. Te kiezen voor de uitvoering in eigen beheer (VSE).
3. Op een later moment opnieuw te overwegen om over te gaan naar Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) als deze pensioenregeling dichterbij de uitgangspunten en kosten van het huidige VSE systeem komt.
4. Een affinancieringstermijn van 25 jaar te kiezen voor het wegwerken van de tekorten uit het verleden.
5. Een quotum van € 52,- per ziel/jaar vast te stellen, jaarlijks geïndexeerd met de inflatie-index.
6. Het beleid na 5 jaar te herijken op basis van dan actuele cijfers.

In dit rapport presenteren wij u een samenvatting van bovenstaand punt 6, namelijk de herijking van het beleid op basis van de ervaringen en resultaten van de afgelopen 5 jaren.

In hoofdstuk 1 blikken we terug op de afgelopen jaren; de periode 2015 tot en met 2018. Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de uitgangspunten die we hanteerden voor herijking van het beleid. Tot slot doen wij in hoofdstuk 3 een voorstel voor de komende 5 jaren.

Graag gaan wij met u in gesprek over dit rapport. Daarom organiseren wij in maart vier informatieve regioavonden: op **7** (Zwijndrecht), **12** (Assen),

14 (Ermelo) en **21** (Zwolle) **maart**. Afgevaardigden uit de GKv-kerken zijn van harte welkom en kunnen zich aanmelden via [deze link](#). Tijdens de ledenvergadering van 19 juni willen wij vervolgens samen met u het beleid voor de jaren 2020 tot 2025 vastleggen.

1. Terugblik op de periode 2015 – 2018

De beleidsaanpassing per 2015 was absolute noodzaak. In 2014 refereerden wij aan verschillende onderzoeken met als belangrijkste conclusie dat de financiële stabiliteit in ons kerkverband wordt bedreigd. Dat komt onder meer door:

- daling van het aantal kerkleden;
- verandering in geefbereidheid;
- mindere binding met de kerk, waardoor verminderd draagvlak voor collectieve lasten;
- mogelijke beperking van de fiscale aftrekbaarheid van giften;
- samenwerking met andere kerken zet prioriteiten binnen het landelijk kerkverband onder druk;
- de economische crisis van enkele jaren geleden heeft de zienswijze op pensioenen gewijzigd;
- hogere levensverwachting van predikanten.

In dit hoofdstuk blikken we terug op de realiteit van 2015 tot en met 2018. Hebben de actuele ontwikkelingen voor VSE positief of wellicht negatief uitgekapt? En is de in 2014 genoemde urgentie nog steeds actueel?

Blijvende urgentie en dankbaarheid!

Om met de laatste vraag te beginnen. Ja, de urgentie is nog steeds aanwezig! De bovenstaande opsomming is nog steeds actueel. Sterker nog, genoemde punten bevatten trends die zich steeds nadrukkelijker manifesteren.

Daarbij komt nog een andere belangrijke kerkelijke ontwikkeling, namelijk de voorgenomen fusie met de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK). Uiteraard is dit een positieve route naar meer kerkelijke eenheid. Maar het brengt ook een extra uitdaging met zich mee: komen tot één gemeenschappelijke emeritaatsvoorziening. Er zijn namelijk belangrijke verschillen. Waar wij de voorziening in eigen beheer uitvoeren zijn de NGK kerken aangesloten bij PFZW. Wij hebben nog te maken met een aanzienlijk tekort vanuit het verleden terwijl de NGK bij het pensioenfonds een volledige dekking realiseerde. Tot slot dragen alle kerkleden in de GKv bij aan de emeritaatsvoorziening (solidariteitsbeginsel). In de NGK liggen de lasten alleen bij de kerken met een predikant. In zowel het systeem als de lastendruk verschillen we dus van elkaar. Hierop komen wij later in dit rapport terug.

Realisatie in enkele kengetallen

Terugkijkend op de laatste jaren waren er zeker ontwikkelingen die een positief effect hadden op de financiële positie van VSE. Wij noemen de volgende punten:

- + De indexatie op ingegane uitkeringen bleek lager te zijn dan verwacht.
- + In de periode 2013 tot en met 2017 is een hoger rendement behaald op beleggingen dan de geprognostiseerde 4%.
- + Het aantal actieve predikanten daalde sneller dan voorzien.

Kengetallen	2017	2016	2015
Kerkleden en predikanten			
Aantal zielen (x1000)	120	122	124
Aantal actieve predikanten	236	246	250
Dekkingspercentage			
Gerealiseerd (%)	50,9	47,7	42,6
Streefpercentage (%)	45,7	42,1	38,3
Rendement beleggingen			
Rendement in %	5,1	7,0	1,4
<i>Bron: jaarverslag VSE 2017 (klik hier).</i>			

De negatieve punten zijn:

- /- Het aantal leden daalde harder dan gedacht.
- /- Het beleggingsresultaat over 2018 bedraagt -4,2%. Voor het eerst sinds jaren een negatief resultaat.

U ziet dat er vele factoren zijn waarmee we gezegend zijn maar die nemen de urgentie voor verdere maatregelen niet weg.

2. Herijking van beleid

Om het beleid voor de periode 2020 tot 2025 vast te stellen is herijking van de uitgangspunten noodzakelijk. Opnieuw schakelden we het actuariael bureau Triple A in om een analyse uit te voeren. Het rapport van Triple A treft u aan achter [deze link](#). Op pagina 9 van dit rapport vindt u een gedetailleerde beschrijving van de gehanteerde aannames. Op een aantal punten geven wij hieronder een extra toelichting.

Afname ledental

De gemiddelde daling van het aantal leden bedroeg de laatste 5 jaren 1372 per jaar. Vooralsnog blijven we uitgaan van een daling van 1000 leden per jaar. Een blijvende zorg!

Levensverwachting predikanten

Tot en met 2019 hanteert VSE de algemene sterftetafel (levensverwachting gehele Nederlandse bevolking) om de te reserveren voorziening te bepalen. In de afgelopen periode lieten wij onderzoek doen naar de ervaringssterfte gekoppeld aan het niveau van de beroepsgroep predikanten. Daaruit blijkt dat predikanten een hogere levensverwachting hebben dan het landelijke gemiddelde. Om de cijfers zo realistisch mogelijk te analyseren, besloten we hiermee rekening te houden.

Rendement op beleggingen

Ook voor de komende 5 jaren gaan we uit van een rendementsverwachting van 4%. Belangrijk is te melden dat dit rendement een lange-termijn verwachting is. Mocht het gerealiseerde rendement de komende 5 jaren afwijken van deze verwachting, dan nog is de 4% te verantwoorden. Hiervoor zijn specialistische analyses uitgevoerd op basis van "wat-als-scenario's" volgens het OPAL programma.

Grotere uitstroom predikanten

De afname van het aantal actieve predikanten bleek in de praktijk groter dan 5 jaar geleden werd ingeschat. Meer predikanten kozen tijdens hun actieve loopbaan voor werk buiten de kerk. Soms gebeurde dat in deeltijd, andere predikanten maakten een volledige "carrièreswitch". Dit heeft een dalend effect op de toekomstige voorziening.

Komende fusie met de NGK

Zoals eerder gemeld heeft de voorgenomen fusie met de NGK ook gevolgen voor de emeritaatsvoorziening. Vooralsnog is de besluitvorming over de datum van de definitieve fusie nog niet afgerond. Daarom hanteren wij het uitgangspunt dat wij, binnen de beleidshorizon van 5 jaar, als VSE zelfstandig blijven opereren (in dit rapport doen we daarom geen aanbeveling over de regeling en financiering op het moment van fusie, alhoewel VSE wel nauw betrokken is bij de besprekingen die gaande zijn om te komen tot een geharmoniseerde regeling in de toekomst).

Dit uitgangspunt betekent concreet dat we, samen met u, de ruimte nemen om de specifieke uitdagingen binnen de Gkv verder onder handen te nemen. Als Gkv hebben wij, in tegenstelling tot de NGK, nog een tekort in de financiering van de opbouw uit het verleden. De ultieme wens is om alle tekorten uit het verleden weg te werken voordat de fusie plaatsvindt. Dan kan gezamenlijk, op basis van dezelfde financiële positie, gekozen worden voor één regeling in de toekomst. Echter, alle tekorten wegwerken binnen 5 jaar is niet realistisch. Wel vroegen we Triple A scenario's te berekenen waarbij de affinancieringsperiode wordt bekort. Hierover in het volgende hoofdstuk meer.

Wat is OPAL?

Voor het in kaart brengen van onze doelstellingen en het doorrekenen van de haalbaarheid ervan, gebruiken wij OPAL. Dit is een softwareprogramma van Ortec Finance voor scenarioanalyse van vermogensontwikkeling. Deze tool rekent 1000 mogelijke scenario's door en geeft een haalbaarheidsanalyse van onze doelstellingen.

Voorstel komende 5 jaren

In hoofdstuk 6 van het [Triple A rapport](#) staat welke scenario's zijn doorgerekend.

Naast een berekening bij voortzetting van het huidige beleid, berekende Triple A de affinanciering in de termijnen 10, 15 en 20 jaar. Ook onderzochten zij de kosten en consequenties in geval van aansluiting bij PFZW of een verzekeraar.

De resultaten vatten we hieronder samen voor de scenario's *eigen beheer*, *overgang PFZW* en *onderbrengen bij Aegon*. De bedragen zijn *per ziel* en ingaande per 1 januari 2020.

Eigen beheer	Quotum bij uitvoerder	VSE	VSE	VSE	VSE
	Financiering VSE in		10 jaar	15 jaar	20 jaar
	Verleden		€ 40	€ 29	€ 23
	Toekomst		€ 30	€ 29	€ 28
	Totaal	€ 54	€ 70	€ 58	€ 51

PFZW	Quotum bij uitvoerder	VSE	PFZW	PFZW	PFZW
	Financiering VSE in		10 jaar	15 jaar	20 jaar
	Verleden		€ 40	€ 29	€ 23
	Toekomst		€ 38	€ 36	€ 35
	Totaal	€ 54	€ 78	€ 65	€ 58

Aegon	Quotum bij uitvoerder	VSE	Aegon	Aegon	Aegon
	Financiering VSE in		10 jaar	15 jaar	20 jaar
	Verleden		€ 40	€ 29	€ 23
	Toekomst		€ 58	€ 56	€ 54
	Totaal	€ 54	€ 98	€ 85	€ 77

Aanbeveling

Het bestuur, gesteund door de Raad van Toezicht, adviseert de kerken:

- De huidige regeling voor de komende 5 jaar in eigen beheer door te zetten.
- De koers bij te stellen door per 1 januari 2020 de affinancieringstermijn te bekorten van 20 naar 15 jaar.
- Een quotum vast te stellen van € 58 per ziel per jaar en dit te indexeren volgens het in juni vast te stellen indexatiebeleid.
- Gezamenlijk te onderzoeken in welke vorm extra fondsenwerving mogelijk is.

Argumenten:

- Een extra versnelling van de inhaaltermijn is belangrijk gezien de eerder in dit rapport genoemde urgentie (zie pagina 4) en de voorgenomen fusie met de NGK (zie pagina 5).
- Naast de hogere kosten voor uitbesteding aan derden zijn alle voor- en nadelen afgezet tussen "eigen beheer" en "aansluiting PFZW". Hiervan is een [aparte bijlage](#) opgenomen.
- Over extra fondsenwerving bestaan verschillende ideeën. Daarover willen wij tijdens de regioavonden met u van gedachten wisselen. In 2019 komen we graag met concrete voorstellen op dit punt.

Tot slot

Graag gaan wij met u in gesprek over de voorstellen voor de komende 5 jaren. U kunt over dit rapport vragen stellen aan het bestuur via de mail (info@verenigingvse.nl) of met ons in gesprek gaan op één van de regioavonden.

Regioavonden

U bent op één van onderstaande data van harte welkom in:

Zwijndrecht; 7 maart

Assen; 12 maart

Ermelo; 14 maart

Zwolle; 21 maart

Besluitvorming op Algemene Vergadering

Ermelo; 19 juni

Na de regioavonden presenteren wij de definitieve voorstellen op de Algemene Vergadering in juni.

We kunnen ons goed voorstellen dat u het lastig vindt om uw gemeente te informeren over deze beleidswijziging. Een verhoogde bijdrage per ziel is immers geen gemakkelijke boodschap. Bovendien gaat het om ingewikkelde materie. Hoe brengt u dat nou goed over?

We helpen u graag bij het informeren van uw gemeente over deze lastenverhoging. Een goede formulering van deze boodschap kan aanzienlijk bijdragen aan meer begrip voor de beslissing. Daarom stellen wij voor de communicatie in uw gemeente een voorlichtingspakket beschikbaar. Na de Algemene Vergadering wordt u hierover nader geïnformeerd.

Bijlagen:

[Eindrapport Toekomst Emeritaatsvoorziening in 2015](#)

[Actuele toekomststudie emeritaatsvoorziening door Triple A](#)

[Voor- en nadelen van aansluiting bij PFZW versus eigen beheer](#)